

A Világkrónika nürnbergi, Koberger-féle kiadásában Straßburg látképe foglalja el két lap alsó felét, és a kép középpontjába állított katedrálisnak a tornya áttöri a fametszet keretét, s a lap tetejétől számított 4. sorig nyúlik föl, hangsúlyozva a templom monumentalitását. A szedéstükröt is ennek megfelelően alakították, helyet hagytak a templomtoronynak a nyomtatott szövegben. Szép együttműködése ez a metszőnek és a szedőnek, s a nyomdász gondos tervezésére mutat. Bár az 1500-beli, német nyelvű, Schönsperger-féle kisebb kiadásban ugyanez a straßburgi városkép szélesebb mint a kéthasábos szöveg, levágott tornyával és azáltal, hogy a szövegtükör fölött jobbról és balról belelóg a margóba, bumfordivá vált. Pedig ez a kép csak negyed akkora, mint a Koberger-féle straßburgi városkép.

IRODALOM

Rozsondai Marianne: Anton Koberger működése és a Koberger-kötések problémája. Budapest 1978. /Az MTA Könyvtárának közleményei 6(81) új sorozat./ p. 13–20

R. M.

13. Guido de Cauliaco: Chirurgia. Cum aliis aliorum tractatibus (31–33. kép)

Venezia, Bonetus Locatellus, pro octaviano Scoto, 1498. (= CIH 1531 = HCR 4811)
334 × 213 × 60 mm, 268 ff.

15. századi, a nyomtatvánnyal egykorú vaknyomásos, gótikus bőrkötésben

Restaurált

Proveniencia: Hartmann Schedel;

Vigyázó-könyvtár

MTAKK Inc. 750

Hartmann Schedel ex librise

Guido de Cauliaco nem sokkal 1300 előtt született. 1325-ben lett orvosdoktor. Lyonban és Avignonban praktizált, több pápa háziorsosa. 1368-ban Lyonban vagy környékén halt meg.

Hartmann Schedel (1440–1514) Nürnbergben született és ott is halt meg. Az artes-tanulmányok elvégzése után Lipszében kánonjogot hallgatott, majd Paduában orvosi egyetemre járt, és 1466-ban

orvosdoktorátust szerzett, de ugyanitt olaszt, görögöt és hébert is tanult. Nürnberg városi orvosa lett, s prominens tagja a város humanista körének Wilibald Pirckheimerrel, Hieronymus Münzerrel és Konrad Celtisszel együtt. Schedel ex librise tanúsítja, hogy ez a könyv híres könyvtárának egyik darabja. Tekintélyes könyvgyűjtő volt. Ez az orvosi munka szakmájába vágott. A könyv egykorú, nürnbergi gótikus kötésben van, bizonyára ez esetben is a vevő, tehát Schedel köttette be. A nyomtatvány 1. levelén a jobb felső sarokban bejegyzés: „Noremberge emptus 1 R. 5 s. absque ligatura 1499”, vagyis Nürnbergben vásárolt (ti. könyv) kötés nélkül 1 rajnai forint 5 solidus (áron) 1499-ben. Ez valószínűleg Schedel saját kezű írása! Ezt támasztja alá a 268. (utolsó) levélen a kék és piros kaligrafikus írású bejegyzés: „Laus Deo – HA[rtmann] S[chedel] – 1499”, ugyanezzel a két színnel vannak kiszínezve a nyomtatott iniciálék, illetve ezzel a pirossal végezték a rubrumozást, s mindezt feltehetően szintén Schedel megrendelésére még a vásárlás évében a bekötéssel együtt.

IRODALOM

Broszinski, Hartmut: Eine alemanische Bearbeitung der dem Guy de Cauliac zugeschriebenen ‚Chirurgia parva‘. Phil. Diss. Heidelberg 1968; Nicaise, E.: La Grand Chirurgie de Guy de Cauliac. Paris 1890; Deutsche biographische Enzyklopädie. Hrsg. von Walther Killy u. Rudolf Vierhaus. München 1999. Bd. 8. p. 579; Rozsondai Marianne: Anton Koberger működése és a Koberger-kötések problémája. Budapest 1978. /Az MTA Könyvtárának közleményei 6(81) új sorozat./ p. 88, 90, 51. tábla

R. M.

14. Ismeretlen itáliai festő: Háromkirályok imádása

16. sz. második fele

o. v. 70,5 × 54 cm

több helyen erősen sérült, restaurálva az 1990-es években, újra dublázva FMA letét

Az itáliai festészetben a 15. század eleje óta kedvelt téma volt a Háromkirályok imádása. Az evangéliumi leírás szerint a három napkeleti bölcs, akiket a betlehemi